

هفته نامه

سفارت جمهوری اسلامی ایران در واتیکان

به بهانه روز حافظ

الهیات شعر

تطبیق غزلیات حافظ با کتاب مقدس

۲۰ مهر ماه، روز حافظ

پیام سفیر

کلیک کنید

مدیر مسئول:

دکتر محمد حسین مختاری

سر دبیر

حسن نیازی

هفته نامه سفارت جمهوری اسلامی ایران در واتیکان

سال اول / شماره سی و هفتم

جمعه ۱۳ مهر ۱۴۰۳ / ۴ اکتبر ۲۰۲۴

تهیه و تنظیم: بخش دیپلماسی عمومی سفارت

مجری طرح: بخش فرهنگی سفارت

آدرس: Via Bruxelles, ۵۷, ۰۰۱۹۸

تلفن: +۳۹۰۶۸۵۵۲۴۹۴

وب سایت: <https://vatican.mfa.gov.ir/portal>

شبکه ایکس: <https://twitter.com/IRANinVATICAN>

در این شماره می خوانیم:

- یادداشت سردبیر
- تطبیق ۱۰ غزل از دیوان حافظ با آیات قرآن و کتاب مقدس (به همراه صوت)
- مدل گفتگوی شیعه و کاتولیک نیاز امروز جامعه جهانی
- یادداشتی از حجت الاسلام و المسلمین دکتر مرتضی صانعی
- دیدار عضو مرکز گفتگوی بین ادیان آنجلیکوم با سفیر کشورمان در واتیکان
- حدیث هفته (احادیثی از حضرت عیسی مسیح ^(ع) در منابع اسلامی)
- واتیکان در هفته ای که گذشت

یادداشت سردبیر

همه ما خواجه حافظ شیرازی را لسان الغیب می شناسیم. لسان الغیب واژه ای عربی است که از دو بخش لسان به معنای زبان و غیب به معنای پنهان تشکیل شده و به کسی گفته می شود که اسرار و حقایق پنهان و نهانی را بازگو می کند. در وجه نام گذاری حافظ به لسان الغیب چنین نقل شده است که غالب مردم حافظ را به دلیل افکار و نگرشش، بی دین می دانستند اجاره خاکسپاری در شهر را ندادند. در این حال جر و بحث شدیدی بین مردم مخالف و فرهیختگان بوجود آمد. در این بین یک نفر پیشنهاد کرد که فالی از کتاب حافظ برای این وضع بگیرند، کتاب شعر را به کودکی دادند و در فال این غزل بیرون آمد:

عیب رندان مکن ای زاهد پاکیزه سرشت

که گناه دگران بر تو نخواهند نوشت

من اگر نیکم و گر بد تو برو خود را باش

هر کسی آن درود عاقبت کار که کشت

همه کس طالب یارند چه هشیار و چه مست

همه جا خانه عشق است چه مسجد چه کنشت

با این غزل مردم متحیر گشته و بالاخره مراسم تدفین انجام می شود و حافظ از آن زمان ملقب به لسان الغیب می گردد.

اینکه جناب حافظ از قرآن تاثیر پذیری زیادی داشته، تردیدی در آن نیست و اشعار حافظ تحت تاثیر سبک قرآنی بوده و در عین حال، فرهنگ باستانی و فرهنگ اسلامی ایران را با دین، کلام، فلسفه و عرفان پیوند داد و در شعرش متبلور ساخت.

در این شماره از هفته نامه بر آن شدیم تا به مناسبت روز ملی حافظ در تقویم ایرانی، نگاه متفاوتی به این موضوع داشته باشیم و لسان الغیب را از منظر کتاب مقدس نیز بررسی کنیم.

الهیاتِ شعر

این غزل را بشنوید

اشارات قرآنی و کتاب مقدسی در اشعار حافظ

ساقیا برخیز و درده جام را	خاک بر سر کن غم آیام را
ساغر می بر کفم نه تا ز بر	بر کشم این دلِقِ آرزق فام را
گرچه بدنامی ست نزد عاقلان	ما نمی خواهیم ننگ و نام را
باده درده چند از این بادِ غرور	خاک بر سر، نفسِ نافر جام را
دود آه سینه نالان من	سوخست این افسردگانِ خام را
محرم رازِ دلِ شیدایِ خود	کس نمی بینم ز خاص و عام را
با دلارامی مرا خاطر خوش است	کز دلم یک باره بُرد آرام را
ننگرد دیگر به سرو اندر چمن	هر که دید آن سرو سیم اندام را

صبر کن حافظ به سختی روز و شب عاقبت روزی بیابی کام را

تطبیق قرآنی

اشاره ای تلمیحی به آیه ۱۴۹ سوره ی بقره دارد که می فرماید: «... **استَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ**»

تطبیق کتاب مقدسی

- لیکن هر که تا به انتها صبر کند، نجات یابد. **متی فصل ۲۴ آیه ۱۳**
- و به جهت اسم من، جمیع مردم از شما نفرت خواهند کرد. لیکن هر که تا به آخر صبر کند، نجات یابد. **متی فصل ۱۰ آیه ۲۲**
- جانهای خود را به صبر دریابید. **لوقا فصل ۲۱ آیه ۱۹**
- اما به آنانی که با صبر در اعمال نیکو طالب جلال و اکرام و بقایند، حیات جاودانی را؛ **رومیان فصل ۲ آیه ۷**
- در همه چیز صبر می کند و همه را باور می نماید؛ در همه حال امیدوار می باشد و هر چیز را متحمل می باشد. **قرنتیان اول فصل ۱۳ آیه ۷**

اشارات قرآنی و کتاب مقدسی در اشعار حافظ

این غزل را بشنوید

روی تو کس ندید و هزارت رقیب هست؛
گر آدمم به کوی تو، چندان غریب نیست؛
در عشق، خانقاه و خرابات فرق نیست
آن جا که کار صومعه را جلوه می دهند،
عاشق که شد، که یار به حالش نظر نکرد؟
فریادِ حافظ این همه آخر به هرزه نیست؛
در غنچه‌ای هنوز و صدتِ عَنَدَلِیب هست.
چون من، در آن دیار، هزاران غریب هست.
هر جا که هست پرتوِ رویِ حَبِیب هست؛
ناقوسِ دیرِ راهب و نامِ صلیب هست.
ای خواجه درد نیست؛ و گرنه طیب هست.
هم قصه‌ای غریب و حدیثی عجیب هست.

تطبیق قرآنی

اشاره به آیه ۱۱۰ سوره ی بقره که می فرماید: «فَأَيْنَمَا تَوَلَّوْا فَثَمَّ وَجْهَ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ»

تطبیق کتاب مقدسی

- اما به حیات خود و به حضور پُر جلالم که زمین را پُر کرده است، قسم می خورم.
اعداد فصل ۱۴ آیه ۲۱
- در آفرینش هیچ چیز از نظر خدا پنهان نیست. همه چیز در برابر چشمان او برهنه و آشکار است و همه ما باید حساب خود را به او پس بدهیم. عبرانیان فصل ۴ آیه ۱۳
- و خداوند می گوید: آیا کسی خویشان را در جای مخفی پنهان تواند نمود که من او را نبینم مگر من آسمان و زمین را مملو نمی سازم؟ کلام خداوند این است. ارمیا فصل ۲۳ آیه ۲۴

الهیات شعر

این غزل را بشنوید

اشارات قرآنی و کتاب مقدسی در اشعار حافظ

بی تو ای سروِ روان، با گل و گلشن چه کنم؟	زلفِ سنبُل چه کشمِ عارضِ سوسن چه کنم؟
آه کز طعنه بدخواه ندیدم رویت	نیست چون آینه‌ام روی ز آهن، چه کنم؟
برو ای ناصح و بر دردکشان خرده مگی	کارفرمایِ قَدَر می‌کند این، من چه کنم؟
برقِ غیرت چو چُنین می‌جهد از مَکَمَنِ غیب	تو بفرما که من سوخته خرمَن چه کنم؟
شاهِ تُرکان چو پسندید و به چاهم انداخت	دستگیر ار نشود لطفِ تَهْمَتَن چه کنم؟
مددی گر به چراغی نکند آتشِ طور	چاره تیره‌شبِ وادی ایمن چه کنم؟
حافظا خلدبرین خانه موروث من است	اندر این منزل ویرانه نشیمن چه کنم؟

----- تطبیق قرآنی -----

اشاره به آیات ۱۱ و ۱۲ مؤمنون دارد که می‌فرماید: «**أُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ، الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ**»

----- تطبیق کتاب مقدسی -----

- خدا تمام اشکها را از چشمان آنها پاک خواهد ساخت. دیگر نه مرگی خواهد بود و نه غمی، نه ناله‌ای و نه دردی، زیرا تمام اینها متعلق به دنیای پیشین بود که از بین رفت. مکاشفه یوحنا فصل ۲۱ آیه ۴
- اطمینان دارم که در طول عمر خود، نیکویی و رحمت تو، ای خداوند، همراه من خواهد بود و من تا ابد در خانه تو ساکن خواهم شد. مزامیر فصل ۲۳ آیه ۶
- آنگاه رودخانه آب حیات را به من نشان داد که مثل بلور، صاف و زلال بود. رودخانه از تخت خدا و «بره» جاری می‌شد، و از وسط جاده اصلی می‌گذشت. دو طرف رودخانه، درختان حیات قرار داشت که سالی دوازده بار میوه می‌دادند یعنی هر ماه یک نوع میوه تازه. مکاشفه یوحنا فصل ۲۲ آیات ۱-۲
- تا هر که به او (مسیح) ایمان آورد، هلاک نشود بلکه زندگی جاوید بیابد. انجیل یوحنا فصل ۱۶ آیه ۳

این غزل را بشنوید

اشارات قرآنی و کتاب مقدسی در اشعار حافظ

باغبان گر پنج روزی صحبت گل بایدش
بر جفای خار هجران صبرِ بلبل بایدش

ای دل اندر بند زلفش از پریشانی منال
مرغ زیرک چون به دام افتد تحمل بایدش

رند عالم سوز را با مصلحت بینی چه کار
کار مُلک است آن که تدبیر و تأمل بایدش

تکیه بر تقوی و دانش در طریقت کافری ست

با چنین زلف و رُخش بادا نظر بازی حرام
هر که روی یاسمین و جعدِ سنبل بایدش

نازها زان نرگسِ مستانه اش باید کشید
این دل شوریده تا آن جعد و کاگل بایدش

ساقیا در گردشِ ساغر تعلل تا به چند
دور چون با عاشقان افتد تسلسل بایدش

کیست حافظ تا ننوشد باده بی آواز رود
عاشق مسکین چرا چندین تجمل بایدش

تطبیق قرآنی

اشاره به آیه ی ۴ سوره ی طلاق دارد که می فرماید: «**مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ**»

تطبیق کتاب مقدسی

- به ثروتمندان این جهان دستور بده که متکبر نباشند و به چیزهای بی ثبات مانند مال دنیا امید نبندند، بلکه به خدایی توکل کنند که همه چیز را به فراوانی فراهم می کند تا ما از آن ها لذت ببریم. تیموتائوس اول فصل ۶ آیه ۱۷
- مبارک باد کسی که بر خداوند توکل دارد و خداوند اعتماد او باشد. ارمیا فصل ۱۷ آیه ۷
- اما هر که بر من توکل دارد مالک زمین خواهد بود و وارث جبل قدس من خواهد گردید. اشعیا فصل ۵۷ آیه ۱۳
- همیشه بر خداوند توکل کنید؛ او جانپناه جاودانی ماست. اشعیا فصل ۲۶ آیه ۴
- آنکه بر دل خود توکل نماید احمق می باشد، اما کسی که به حکمت سلوک نماید نجات خواهد یافت. امثال فصل ۲۸ آیه ۲۶

الهیات شعر

این غزل را بشنوید

اشارات قرآنی و کتاب مقدسی در اشعار حافظ

مطربِ عشقِ عجب ساز و نوایی دارد	نقشِ هر نغمه که زد راه به جایی دارد
عالم از ناله عشا ق مبادا خالی	که خوش آهنگ و فرح بخش هوایی دارد
پیر دُردی گش ما گرچه ندارد زر و زور	خوش عطا بخش و خطا پوش خدایی دارد
محترم دار دلم کاین مگس قند پرست	تا هواخواه تو شد فر همایی دارد
از عدالت نبود دور گرش پُرسد حال	پادشاهی که به همسایه گدایی دارد
اشکِ خونین بنمودم به طبیبان گفتند	دردِ عشق است و جگرسوز دوایی دارد
ستم از غمزه میاموز که در مذهب عشق	هر عمل اجری و هر کرده جزایی دارد
نغز گفت آن بت ترسابعه باده پرست	شادی روی کسی خور که صفایی دارد
خسروا حافظ درگاه نشین فاتحه خواند	وز زبان تو تمنای دعایی دارد

تطبیق قرآنی

اشاره به آیه ی ۴۲ سوره ی مدثر دارد که می فرماید: «**كُلِّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ رَهِيْنَةً**»

تطبیق کتاب مقدسی

- فراموش نکنید که چه غلام باشید چه آزاد، برای هر عمل نیکو که انجام می دهید، از خداوند پاداش خواهید گرفت. افسسیان فصل ۶ آیه ۸
- خدا هر عمل خوب یا بد ما را، حتی اگر در خفا نیز انجام شود، داوری خواهد کرد. جامعه فصل ۱۲ آیه ۱۴
- به خود گفتم: «خداوند هر کاری را که انسان می کند، چه نیک و چه بد، در وقتش داوری خواهد نمود.» جامعه فصل ۳ آیه ۱۷

این غزل را بشنوید

اشارات قرآنی و کتاب مقدسی در اشعار حافظ

که ز انفاس خوشش بوی کسی می آید

مژده ای دل که مسیحا نفسی می آید

زده ام فالی و فریادرسی می آید

از غم هجر مکن ناله و فریاد که دوش

موسی آنجا به امید قبسی می آید

ز آتش وادی ایمن نه منم خرم و بس

هر کس آنجا به طریق هوسی می آید

هیچ کس نیست که در کوی تو اش کاری نیست

این قدر هست که بانگ جرسی می آید

کس ندانست که منزلگه معشوق کجاست

هر حریفی ز پی ملتسمی می آید

جرعه ای ده که به میخانه ارباب کرم

گو بران خوش که هنوزش نفسی می آید

دوست را گر سر پرسیدن بیمار غم است

ناله ای می شنوم کز قفسی می آید

خبر بلبل این باغ پرسید که من

شاهبازی به شکار مگسی می آید

یار دارد سر صید دل حافظ یاران

تطبیق قرآنی

اشاره به آیات ۱۰ و ۱۱ سوره ی طه دارد که می فرماید: «إِذْ رَأَىٰ نَارًا فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنستُ نَارًا. لَعَلِّي آتِيكُمْ مِنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ أَجْدٍ عَلَىٰ النَّارِ هُدًى»

تطبیق کتاب مقدسی

- ناگهان فرشته خداوند چون شعله آتش از میان بوته ای بر او ظاهر شد. موسی دید که بوته شعله ور است، ولی نمی سوزد. خروج فصل ۳ آیه ۲
- وقتی خداوند دید که موسی به بوته نزدیک می شود، از میان بوته ندا داد: «موسی! موسی!» موسی جواب داد: «بلی!» خدا فرمود: «بیش از این نزدیک نشو! کفشهایت را از پای درآور، زیرا مکانی که در آن ایستاده ای، زمین مقدسی است. خروج فصل ۴ آیه ۵-۴
- و چون چهل سال گذشت، در بیابان کوه سینا، فرشته خداوند در شعله آتش از بوته به وی ظاهر شد. موسی چون این را دید از آن رویا در عجب شد و چون نزدیک می آمد تا نظر کند، خطاب از خداوند به وی رسید که «منم خدای پدرانت، خدای ابراهیم و خدای اسحاق و خدای یعقوب.» اعمال رسولان فصل ۷ آیه ۳۰-۳۲

الهیات شعر

اشارات قرآنی و کتاب مقدسی در اشعار حافظ

عارف از خنده می در طمع خام افتاد
این همه نقش در آئینه اوهام افتاد

عکس روی تو چو در آینه جام افتاد
حُسن روی تو به یک جلوه که در آینه کرد

یک فروغ رخ ساقیست که در جام افتاد

این همه عکس می و نقش نگارین که نمود

کز کجا سر غمش در دهن عام افتاد

غیرت عشق، زبان همه خاصان بپرید

اینم از عهد ازل حاصل فرجام افتاد

من ز مسجد به خرابات نه خود افتادم

هر که در دایره گردش ایام افتاد

چه کند کز پی دوران نرود چون پرگار؟

آه، کز چاه برون آمد و در دام افتاد

در خم زلف تو آویخت دل از چاه زنج

کار ما با رخ ساقی و لب جام افتاد

آن شد ای خواجه که در صومعه بازم بینی

کآن که شد کشته او نیک سرانجام افتاد

زیر شمشیر غمش رقص گنان باید رفت

این گدا بین که چه شایسته انعام افتاد

هر دمّش با من دلسوخته لطفی دگر است

زین میان حافظ دلسوخته بدنام افتاد

صوفیان جمله حریفند و نظرباز ولی

تطبیق قرآنی

اشاره به آیه ی ۳۶ سوره ی نور دارد که می فرماید: «**اللّٰهُ نُورُ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ مِثْلُ نُوْرِهِ**
كَمْشَكُوْهُ فِیْهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِیْ زُجَاجٍ»

تطبیق کتاب مقدسی

- اینست پیغامی که خدا به ما داده است تا به شما اعلام نماییم: خدا نور است و ذره ای تاریکی در او وجود ندارد. **اول یوحنا فصل ۱ آیه ۵**
- ... من نور جهان هستم، هر که مرا پیروی کند، در تاریکی نخواهد ماند، زیرا نور حیات بخش راهش را روشن می کند. **یوحنا فصل ۸ آیه ۱۲**
- مانند نور خورشید در آسمان بی ابر می درخشد، همانند خورشیدی که نورش پس از بارندگی، سبزه ها را درخشان می کند. **دوم سموئیل فصل ۲۳ آیه ۳**

این غزل را بشنوید

اشارات قرآنی و کتاب مقدسی در اشعار حافظ

من لافِ عقلِ می‌زنم، این کارِ کیِ کنم
در کارِ چنگ و بربط و آوازِ نیِ گنم
یک چند نیز خدمتِ معشوق و میِ کنم
تا من حکایتِ جم و کاووسِ کیِ کنم

حاشا که من به موسمِ گلِ ترکِ میِ گنم
مطربِ کجاست تا همه محصولِ زهد و علم
از قیل و قالِ مدرسهِ حالی دلم گرفت
کی بود در زمانه وفا؟ جامِ میِ بیار

با فیضِ لطفِ او صد از این نامه طیِ کنم

از نامه سیاهِ نترسم که روزِ حشر

با آن خجسته طالعِ فرخنده پیِ کنم
روزی رُخشِ ببینم و تسلیمِ ویِ کنم

کو پیکِ صبح؟ تا گله‌های شبِ فراق
این جانِ عاریت که به حافظ سپرد دوست

تطبیق قرآنی

اشاره به آیه ی ۵۵ سوره ی زمر دارد که می فرماید: «... لا تَقْنِطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ»

تطبیق کتاب مقدسی

- کتاب آسمانی نیز می‌فرماید که هر که به مسیح ایمان داشته باشد، هرگز نا امید نخواهد شد. رومیان فصل ۱۰ آیه ۱۱
- بر خداوند توکل کن؛ قوی دل باش و ناامید نشو. آری، بر خداوند توکل کن! مزامیر فصل ۲۷ آیه ۱۴

الهیاتِ شعر

این غزل را بشنوید

اشارات قرآنی و کتاب مقدسی در اشعار حافظ

همی گفت این معما با قرینی

سحر که ره روی در سرزمینی

که در شیشه برآرد اربعینی

که ای صوفی شراب آنکه شود صاف

که صد بت باشدش در آستینی

خدا زان خرقة بیزار است صد بار

نیازی عرضه کن بر نازینی

مروت گرچه نامی بی نشان است

اگر رحمی کنی بر خوشه چینی

ثوابت باشد ای دارای خرمن

نه درمان دلی نه درد دینی

نمی بینم نشاط عیش در کس

چراغی بر کند خلوت نشینی

درون ها تیره شد باشد که از غیب

چه خاصیت دهد نقش نگینی؟

گر انگشت سلیمانی نباشد

چه باشد گر بسازد با غمینی

اگرچه رسم خوبان تندخوییست

مآل خویش را از پیش بینی

ره میخانه بنما تا بپرسم

نه دانشمند را علم الیقینی

نه حافظ را حضور درس خلوت

تطبیق قرآنی

اشاره به آیه ی ۱۳۸ سوره ی اعراف دارد که می فرماید: «**وَ وَاَعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَ اَتَمَمْنَاهَا بِعَشْرِ فَتَمِّ مِيقَاتٍ رَبِّهِ اَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَ ...**»

تطبیق کتاب مقدسی

- و موسی به میان ابر داخل شده، به فراز کوه برآمد. و موسی چهل روز و چهل شب در کوه ماند. **خروج فصل ۲۴ آیه ۱۸**
- و چهل روز و چهل شب آنجا نزد خداوند بوده، نان نخورد و آب ننوشید و او سخنان عهد، یعنی ده کلام را بر لوحها نوشت. **خروج فصل ۳۴ آیه ۲۸**

این غزل را بشنوید

اشارات قرآنی و کتاب مقدسی در اشعار حافظ

نقدِ صوفی نه همه صافی بی‌غش باشد	ای بسا خرّقه که مُستوجبِ آتش باشد
صوفیِ ما که ز وردِ سحری مست شدی	شامگاهش نگران باش که سرخوش باشد
خوش بود گر محک تجربه آید به میان	تا سیه‌روی شود هر که در او غش باشد
خطّ ساقی گر از این گونه زند نقش بر آب	ای بسا رخ که به خونابه منقش باشد
نازپرورد تنعم نبرد راه به دوست	عاشقی شیوه رندان بلاکش باشد
غمِ دنیای دنی چند خوری؟ باده بخور	حیف باشد دل دانا که مَشوش باشد
دلّ و سجاده حافظ ببرد باده فروش	گر شرابش ز کف ساقی مه‌وش باشد

تطبیق قرآنی

اشاره به آیه ی ۱۵۱ سوره ی بقره دارد که می فرماید: «لَنْبَلُوْنَكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَ نَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَ الْأَنْفُسِ وَ الثَّمَرَاتِ وَ بَشْرَ الصَّابِرِينَ»

تطبیق کتاب مقدسی

- زیرا در آزمایش و سختی هاست که صبر و تحملتان بیشتر می شود **یعقوب فصل ۱ آیه ۳**
- مدتی گذشت و خدا خواست ابراهیم را امتحان کند. پس او را ندا داد: «ای ابراهیم! ابراهیم جواب داد: «بلی، خداوندا!» خدا فرمود: «یگانه پسرت یعنی اسحاق را که بسیار دوستش می داری برداشته، به سرزمین موریابرو و در آنجا وی را بر یکی از کوههایی که به تو نشان خواهم داد بعنوان هدیه سوختنی قربانی کن!» **پیدایش فصل ۲۲ آیه ۱-۲**
- پس حال که چنین ارثی در پیش دارید، واقعا شاد باشید، حتی اگر لازم باشد در این دنیا برای مدتی سختیها و زحماتی را متحمل گردید. این سختیها به منظور آزمایش ایمان شما پیش می آید، همانطور که آتش نیز طلا را می آزماید و پاک می سازد. ایمان شما پس از آنکه وارد کوره آزمایش گردید و سالم بیرون آمد، سبب خواهد شد که در روز بازگشت عیسی مسیح، مورد تحسین و تمجید و تکریم قرار گیرید. **نامه اول پطرس فصل ۱ آیات ۶-۷**

الهیات شعر

۲۰ مهر، روز بزرگداشت حافظ

خواجه شمس‌الدین محمد بن بهاء‌الدین محمد حافظ شیرازی (۷۲۷ - ۷۹۲ هجری قمری) مشهور به لسان‌الغیب، ترجمان‌الأسرار، لسان‌العرفا و ناظم‌الأولیاء، متخلص به حافظ، شاعر فارسی‌گوی ایرانی بود. بیش‌تر شعرهای او غزل است. مشهور است که حافظ به شیوه سخن‌پردازی خواجهی کرمانی گرویده و همانندی سخنش با شعر خواجه مشهور است. حافظ را از مهم‌ترین اثرگذاران بر شاعران فارسی‌زبان پس از خود می‌شناسند. در سده‌های هجدهم و نوزدهم میلادی اشعار او را به زبان‌های اروپایی نیز ترجمه کردند و نامش به محافل ادبی جهان غرب نیز راه یافت. در تقویم رسمی ایران ۲۰ مهر را روز بزرگداشت حافظ نامیده‌اند و هر سال در این روز، مراسم بزرگداشت حافظ در آرامگاهش در شیراز با حضور پژوهشگرانی از اقصی نقاط دنیا برگزار می‌گردد.

مشهور است که حافظ در سال‌های نوجوانی و آغاز جوانی شاگرد نانوا بوده و از نسخه‌های خطی نیز رونوشت برمی‌داشته است. آگاهی‌ها درباره تحصیل و تدریس حافظ فقط از اشاره‌های خودش در شعرها و نیز مقدمه‌ای است که محمد گلندام در نهایت اختصار نگاشته است. حافظ در اشعار خویش به حضورش در مدرسه، چهل سال تحصیل علم و فضل، درس صبحگاهی و حفظ قرائت‌های گوناگون قرآن اشاره کرده است. آوازه حافظ سبب شده بود که حاکمان سرزمین‌های دور و نزدیک او را فرا خوانند. او در طول زندگی با بسیاری از سلاطین و بزرگان تعامل داشت و با اهل علم و ادب و شعر هم‌همنشینی می‌کرد و از احوال صوفیان و درویشان‌زمانش هم‌باخبر بود؛ اما خودش هرگز در هیچ‌یک از این‌گروه‌ها قرار نگرفت. حافظ هیچ‌گناهی را سنگین‌تر از مردم‌فریبی و ریاکاری نمی‌دانست و همواره به اهل‌تظاهر در اشعارش می‌تاخت. مکتب حافظ رندی است و رند و رندی اساسی‌ترین اصطلاح در شعر و جهان‌بینی حافظ است؛ از این‌رو، شناخت رندی، شناخت جهان‌بینی و اندیشه و هنر حافظ را نتیجه می‌دهد. رندی، در نگاه حافظ، نظامی روشنفکرانه و فلسفی است؛ و رند متفکر روشنفکر. بیش‌از هر شخصیت دیگری که در دیوان دیده می‌شود رند است که حامل پیام حافظ است. بیشتر صاحب‌نظران بر آنند که حافظ غزل فارسی را به اوجی رساند که دیگر هرگز تکرار نشد. شعر حافظ دارای سه فضای عاشقانه و عارفانه و مدحی است. حافظ پژوهان برجسته‌ترین ویژگی سبکی غزل او را «پیشانی» دانسته‌اند؛ یعنی استقلال و عدم ارتباط ابیات: هر بیت موضوعی را مطرح می‌کند که گاه مستقل از دیگر ابیات حتی به موضوعی جداگانه اشاره دارد و گاه در ارتباط با موضوع همان غزل است. دگرگونی‌های پی‌در پی بن‌مایه‌ها و صور خیال حافظ سبب می‌شود خیال‌کنیم موضوع شعر پیوسته تغییر می‌کند، درحالی‌که شاید چنین نباشد. از این‌رو، برای تحلیل درست غزل حافظ باید مرز ظریف میان موضوع بیان‌شده و روش‌های گوناگون بیان آن موضوع را در نظر داشت.

مدل گفتگوی شیعه و کاتولیک نیاز امروز جامعه جهانی

یادداشتی از:
دکتر مرتضی صانعی
استاد حوزه و دانشگاه

در دنیای امروز گفتگو یکی از اصلی‌ترین نیازهای جامعه بشری برای برطرف کردن مسائل و مشکلات گوناگون اجتماعی، سیاسی، اعتقادی و ایمانی خود است. در میان این مشکلات شاید عامل اصلی نزاع‌ها و خشونت‌ها منطق زور و قدرت بر منطق گفتگو غلبه کرده است. تا مادامی که دنیا نپذیرد که باید بجای بهره‌گیری از تجهیزات پیشرفته نظامی و سلاح‌های کشتار جمعی باید مسائل خود را با گفتگو حل کند جهان همچنان شاهد ظلم‌ها و تبعیض‌ها علیه بشریت خواهد بود.

نسخه اصلی ورود به گفتگو را ادیان بزرگ جهان مانند اسلام و مسیحیت برای دولت‌ها و حکمرانان پیچیده است و همگان را به سوی گفتگو دعوت کرده است. در اسلام از همان ابتدای ظهورش، پیامبر اسلام به سران شش کشور نامه می‌نویسد و پیام اسلام را از این روش به آنها منتقل می‌کند. در مواجهه با ادیان دیگر نیز پیامبر اسلام صلوات‌الله‌علیه طبق آیه شریفه **قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ** (آل عمران: ۶۴) همه پیروان ادیان را به گفتگو دعوت کرده است.

گفت‌وگوی پیامبر (ص) با خویشان خود جهت دعوت به اسلام، (محمد ابن اسحاق، سیره ابن اسحاق؛ السیره و المغازی، ص ۱۴۶) گفت‌وگوی پیامبر (ص) با نمایندگان یهودی، مسیحی، دهری، ثنوی، (ابی منصور احمد بن علی طبرسی، الاحتجاج، ج ۱، ص ۲۷-۴۴) مناظره وی با گروهی از یهودیان مدینه، (رفیع‌الدین اسحاق بن محمد همدانی، سیرت رسول‌الله، ص ۱۲۲) و مسیحیان نجران و بسیاری دیگر از گفت‌وگوهای پیامبر (ص) با اصحاب ادیان دیگر بیانگر رویکرد گفت‌وگوی پیامبر (ص) به‌عنوان یک اصل مسلم اسلامی برای انتقال پیام صلح و معنویت به پیروان ادیان بوده است. همین فضا را می‌توان در سیره و سنت ائمه معصومین (ع) مشاهده کرد. پس از معصومین نیز این رویکرد در میان دانشمندان شیعه نیز متداول بوده است. شخصیت‌هایی نظیر سید احمد علوی، ظهیرالدین تفرشی، محمدعلی حزین لاهیجی، محمدعلی بهبهانی، علامه محمدجواد بلاغی، محمدحسن آل کاشف الغطاء، سید محمدعلی هبه‌الدین شهرستانی، سید حسین طباطبائی بروجردی، امام روح‌الله موسوی خمینی، امام موسی صدر، سید محمدحسینی بهشتی، سید محمدحسین فضل‌الله، محمدتقی مصباح یزدی، سید علی خامنه‌ای (مقام معظم رهبری) با مسیحیان گفت‌وگو داشته‌اند.

الهیات شعر

در مسیحیت نیز حضرت عیسی مسیح منادی صلح و گفتگو بود و همواره در مدتی که مأموریت هدایت مردم را داشت بر محور گفتگو پیام بشارت خود را به قومش منتقل کرد. در حیات عیسی مسیح کسی سراغ ندارد که ایشان برای انتقال پیامش از خشونت و تهدید استفاده کرده باشد و همواره منش و رفتار او اخلاقی و بر مدار تعالیم سایر انبیا بود. مسیحیت کاتولیک این سنت عیسی مسیح را پس از شورای واتیکانی دوم (۱۹۶۲ - ۱۹۶۵م) رسمیت بخشیدند و با پذیرش ادیان دیگر مانند اسلام باب گفتگو را به روی سایر ادیان گشودند. به نظر می‌رسد در این مسیر، کلیسای کاتولیک با مسلمانان فضای گفتگویی عمیق‌تری را تجربه کرده باشد. شاهد آن اینکه از نیمه دوم قرن بیستم میلادی ما شاهد کنفرانس‌ها و همایش‌های بیشتر و جدی‌تر گفت‌وگوی میان شیعه و کاتولیک هستیم. به‌عنوان نمونه گفت‌وگو با عنوان بررسی پدیده تجدد از دیدگاه اندیشمندان مسلمان و مسیحی کاتولیک در سال ۱۳۷۳ در تهران؛ یا گفت‌وگو با عنوان اسلام و مسیحیت در مواجهه با کثرت‌گرایی دینی در سال ۱۳۷۸ در ایتالیا؛ یا گفت‌وگوی شیعه با واتیکان با عنوان جوانان؛ هویت و تعلیم‌وتربیت دینی در سال ۱۳۸۰ در تهران؛ یا گفت‌وگو با عنوان ارکان صلح: حقیقت، عدالت، عشق و آزادی در سال ۱۳۸۲ در ایتالیا؛ همین‌طور گفت‌وگو با عنوان اخلاق زیستی از دیدگاه اسلام مسیحیت کاتولیک در سال ۱۳۸۴ در تهران و ده‌ها گفتگوی دیگر گواه این حقیقت است که این دو دین بزرگ الهی عزم جدی برای بررسی مسائل و اختلافات خود و ارائه راه‌حل برای جامعه بشری دارند. در این گفت‌وگوها هدف گفت‌وگوکنندگان بیان آموزه‌های دینی ادیان خود است. نکته قابل‌توجه در رویکرد گفت‌وگو میان پیروان ادیان، همانا رسیدن به نقاط مشترک برای حل بحران معنویت و خشونت در جهان است. به نظر می‌رسد صاحب‌نظران باید بر اساس الگوی گفتگوی اسلام و مسیحیت تأملی نسبت به منازعات جهانی داشته باشند و مدلی را به مجامع جهانی و سازمان‌های بین‌المللی ارائه کنند که در آن مدل ساختار شورای امنیت از غلبه حق و تو که بزرگ‌ترین مانع ایجاد گفتگو است به غلبه گفتگو تغییر پیدا کند. بی‌شک تأثیر رهبران دینی در تغییر رویکرد زور و قدرت به رویکرد گفتگو بسیار مؤثر است و این مسئولیت سنگینی است که پیروان ادیان به‌ویژه متنفذان آن نمی‌توانند از آن شانه خالی کنند.

مدل گفتگوی شیعه و کاتولیک
نیاز امروز جامعه جهانی

یادداشتی از:
دکتر مرتضی صانعی
استاد حوزه و دانشگاه

دیدار عضو مرکز گفتگوی بین ادیان آنجلیکوم با سفیر کشورمان در واتیکان

پدر ژوزف ایلول اسلام شناس و عضو مرکز گفتگوی بین ادیان دانشگاه پاپی سن توماس آکوئیناس (آنجلیکوم) روز چهارشنبه ۴ مهرماه، با دکتر محمد حسین مختاری، سفیر جمهوری اسلامی ایران در واتیکان در محل سفارت دیدار و گفتگو کرد.

آقای دکتر مختاری ضمن ابراز خرسندی از حضور پدر ایلول در سفارت اظهار داشت علاقمند به برگزاری جلسات بین‌الادیانی هستیم. یکی از مشکلات پیروان ادیان عدم شناخت از یکدیگر هست. درک متقابلی از همدیگر ندارند. شاید بخشی از اختلافات یا نفرتها بخاطر عدم وجود مذاکرات بین پیروان ادیان است. وقتی جلسات بین پیروان ادیان بخصوص علمای آنها برگزار می‌شود می‌بینند نقاط مشترک زیادی دارند. دین یک پیام مشترک دارد و همه پیامبران الهی بویژه حضرت عیسی مسیح (ع) همه را به معنویت و همزیستی مسالمت آمیز دعوت کرده‌اند.

آمادگی داریم نشست‌هایی مشترک با حضور علمای دینی داشته باشیم. ایران و حوزه‌های علمیه دو طرف یکدیگر را بشناسند. این باعث می‌شود افراطی‌ها به حاشیه بروند.

پدر ژوزف: از این دیدار خوشوقتم. من خودم راهب دومنیکن هستم. در سنت من، سن توماس که از بزرگان ما هست می‌نویسد: هر حقیقتی از هر کجا باشد هرکسی آن را بگوید الهام گرفته از خداوند است.

من تجربه شخصی ایران را دارم تا کنون چهار نوبت به ایران سفر کردم و آخرین بار شرکت در کنفرانس بین‌المللی امام رضا (ع) در مشهد بود. موسسه‌ای برای روابط بین ادیان در دانشگاه آنجلیکوم تأسیس کردیم. تخصص من در مورد دیالوگ با ادیان هست. در مورد ایران و اسلام شیعه تجربه دارم قبلاً اساتیدی از حوزه در اینجا برای کنفرانس و تدریس حضور یافتند. در آینده دیداری با رئیس دانشگاه و موسسه خود برگزار خواهیم کرد.

الهیات شعر

حضرت عیسیٰ (ع) می فرماید:

الدُّنْيَا قَنْطَرَةٌ فَأَعْبُرُوهَا وَ لَا تَعْمُرُوهَا

دنیا پل است؛ از آن بگذرید و آبادش مسازید.

منبع: الأمالی، مفید، ص ۴۳

واتیکان

در هفته ای که گذشت

بررسی آخرین اخبار در رسانه های معتبر واتیکان

الهیاتِ شعر

مسکو به کمک تهران می شتابد تا به نظر برسد حداقل دوتایی قوی تر هستند.

روزنامه آونیره نوشت:

پوتین رییس جمهور روسیه آماده است به متحد ایرانی خود کمک کند، زیرا ضعف حزب الله حتی بطور سنگینی به منافع مسکو در خاورمیانه و شعاع اقدامات آن بر تعادل منطقه ضربه می زند.

دیروز نخست وزیر روسیه به همراه برخی از مهمترین صاحبان صنایع و مسئولان روسی وارد تهران شد. هدف از این سفر، افزایش هم افزایی میان دو کشور است، با امید به اینکه قوی به نظر برسند، حداقل با هم. منافع مشترک روسیه و ایران فقط خاورمیانه ای بطور دائمی بی ثبات نیست، هر دو که از تحریم ها ضربه خورده اند، دشمن بزرگ مشترکی دارند یعنی آمریکا.

بمباران های سنگین اسرائیل بر روی مرکز بیروت و جنوب لبنان

روزنامه آسرواتورره رومانو نوشت:

در این ساعات بمباران های سنگین بی وقفه اسرائیل بر روی لبنان ادامه دارد، در جریان شب گذشته اسرائیل مرکز بیروت را هدف قرار داد.

تاکنون اسرائیل حملات خود را به حومه جنوبی شهر محدود کرده بود، که از سال ۲۰۰۶ اولین حمله در نوع خود است و به گفته رسانه های لبنانی هدف اعضای گروه سنی جامعه الاسلامیه، متحد حماس بود. اولین تصاویر نشان دهنده تخریب دو طبقه از یک ساختمان است، در میان کشته شدگان ۳ رهبر جبهه خلق برای آزادی فلسطین دیده می شود که این گروه نیز خبر را تایید کرد. در حالیکه نیروهای دفاعی اسرائیل اعلام کردند که جت های آن ده ها عملیات علیه اماکن حزب الله و بخصوص مراکز پرتاب راکت و ساختمان هایی که در آنها شبه نظامیان لبنانی قرار داشتند انجام دادند. وزارت بهداشت لبنان از ۱۰۵ کشته (در مجموع ۱۰۰۰ کشته در دو هفته گذشته) در حملات اخیر و بیش از ۳۶۰ مجروح خبر دادند. یک میلیون نفر نیز، یک پنجم کل جمعیت، آواره شدند.

این روزنامه پس از اعلام کمک ۱۰ میلیون یورویی اتحادیه اروپا برای لبنان، سخنان جو بایدن، نتانیاهو و وزیر امور خارجه عربستان افزود، ناصر کنعانی سخنگوی وزارت امور خارجه ایران گفت که تهران «اعمال جنایتکارانه» اسرائیل را بدون پاسخ نخواهد گذاشت و «دست و پای کسانی را قطع می کند» که به منافع ایران حمله کنند.

تاسیس موسسه کاتولیکی برای عدم خشونت

وب سایت واتیکان نیوز نوشت:

پاپ در پیامی به مناسبت تاسیس موسسه کاتولیکی برای عدم خشونت گفت: صلح طولانی تر از جنگ است. وی در این پیام افزود عدم خشونت راهنمای جهان باشد، جهانی که یادگرفت از برادران ساخته شده است. با هم برای تضمین دفاع از حقوق هر مخلوقی تلاش کنید و سازندگان جامعه ای بر اساس عشق متقابل باشید، تا احسان و عدم خشونت راهنمای جهان باشند.

این موسسه در ۲۹ سپتامبر توسط سازمان بین المللی "صلح مسیح" تاسیس شد. صلح مسیح، جنبشی برای ترویج صلح، از ۱۲۰ سازمان دیگر از سراسر جهان تشکیل شده است. موسسه کاتولیکی برای عدم خشونت که مرکز آن در شهر رم است خود را وقف عدم خشونت می کند که آموزه پایه ای کلیسا است. این موسسه وظیفه خود می داند که تحقیقات و منابع تهیه شده توسط خود را نه فقط در دسترس رهبران کلیسا بلکه در اختیار جوامع و نهادهای جهانی قرار دهد. مون سینیور جوانی ریچوتی رییس صلح مسیح در ایتالیا "خشنودی پاپ را از این ابتکار قابل ستایش" اعلام کرد.

پاپ: در کلیسا جایی برای سوء استفاده کننده نیست

وب سایت واتیکان نیوز نوشت:

پاپ دو روز پس از دیدار با قربانیان (سوء استفاده های جنسی) روز یکشنبه در آخرین برنامه خود در سفر به بلژیک در مراسم عبادی بروکسل در مورد معضل سوء استفاده ها صحبت کرد و گفت: از همه درخواست می کنم، این سوء استفاده ها را نپوشانید. وی افزود حرف های آنها را شنیده اید، من رنج های سوء استفاده شدگان را احساس کردم و این را اینجا تکرار می کنم، در کلیسا برای همه جا هست، برای همه، برای همه، اما همه ما مورد قضاوت قرار خواهیم گرفت و جایی برای سوء استفاده وجود ندارد. جایی برای پوشاندن سوء استفاده وجود ندارد. از همه درخواست می کنم: سوء استفاده ها را پنهان نکنید! از اسقف ها درخواست می کنم: سوء استفاده ها را پنهان نکنید! سوء استفاده کننده را محکوم کرده و به آنها برای معالجه شدن از بیماری سوء استفاده کمک کنید. شر را باید آشکار کرد، همانطور که برخی سوء استفاده کنندگان با شهامت اینکار را کردند.

سوء استفاده کننده، غیر روحانی، روحانی یا اسقف، باید مورد قضاوت قرار گیرد.

الهیات شعر

خشم ایران

روزنامه آونیره نوشت:

ایران چگونه با کشتن دبیرکل حزب الله، حسن نصرالله توسط اسرائیل، عکس العمل نشان خواهد داد؟

پیش بینی دشوار است، اما با صبر راهبردی که تاکنون نشان داده، تهران سرمایه سیاسی عظیمی را انباشته، که می تواند آن را در منطقه و در مقابل جهان غرب خرج کند، با آن نشانه های تنش زدایی و دلجویی تازه حتی در مورد برنامه هسته ای را بیان می کند. در صورت وقوع جنگ، همزیستی که ایران با اتحادیه عرب برقرار کرده چطور می شود؟ هم ایران و هم آمریکا تاکنون همه تلاش های خود برای ممانعت از جنگی گسترده در خاورمیانه را انجام دادند.

اما عقلانیت ها در حال دادن جای خود به منطق انتقامجویی های متقابل هستند. تمایز بین پرتگاه و دیپلماسی به میزان مقابله به مثل ضد اسرائیلی حزب الله، با ضربه ای به قلبش با شکستگی و تخریب ساختارش، به استحکام نیروهای نیابتی، به حرکت های اسرائیل فردا و به وضعیت ایران - آمریکا بستگی خواهد داشت. آیا در وضعیت تسویه حساب هستیم؟

اولین نشانه های رسیده خوش بینانه نیست: "در روزهای آینده، ایران ثبت نام برای اعزام نیروهای خود به لبنان و جولان سوریه، برای مبارزه علیه اسرائیل، همانند سال ۱۹۸۱ را آغاز خواهد کرد". این سخنان آیت الله محمد حسن اختری، معاون رئیس جمهور ایران در امور بین الملل است که روز گذشته در رسانه ان.بی.سی آمریکا منعکس شد.

ایران به این طریق پیامی روشن را به تل آویو می رساند: اگر خاک لبنان مورد تهاجم قرار گیرد، حزب الله همانند حماس به حال خود رها نخواهد شد.

نصرالله در جریان حمله به لبنان کشته شد

روزنامه أسروآتوره رومانو نوشت:

حسن نصرالله رهبر تاریخی حزب الله در جریان حملات اسرائیل علیه مقر جنبش شیعه لبنانی در بیروت کشته شد.

پس از اینکه در ساعات اخیر حملات سنگینی جنوب پایتخت لبنان را به لرزه در آورده و باعث چندین کشته و مجروح شد، امروز صبح نیروهای دفاعی اسرائیل خبر کشته شدن نصرالله را اعلام کردند. چند ساعت پس از آن در ساعت ۱۳،۳۰ حزب الله آن را تایید کرد. در این بیانیه آمده است: همانند یک شهید بزرگ، یک رهبر و یک قهرمان کشته شد

قبلاً نیروهای دفاعی اسرائیل با انتشار پیامی در شبکه اجتماعی ایکس اعلام کردند: نصرالله دیگر قادر به وحشت زده کردن جهان نیست. به دنبال اطلاعات دقیق، شکاریهای نظامی اسرائیل حمله ای هدفمند به مقر سازمان حزب الله، در زیر ساختمانی مسکونی انجام دادند. حمله زمانی انجام شد که فرماندهی حزب الله در حین انجام عملیاتی بودند».

بر اساس خبرها، تاکنون ۳۸ کشته و بیش از ۳۰ مجروح در مناطق مختلف شناسایی شدند. از سوی دیگر وزیر بهداشت لبنان از تخلیه بیمارستان ها خبر داد.

ده ها ساختمان در حومه جنوب بیروت، دژ حزب الله، در شب بطور مستمر توسط هواپیماهای اسرائیلی بمباران شده و فرو ریختند. نیروهای دفاعی اسرائیل همچنین توضیح دادند که به انبارهای موشکی که در زیر ساختمانی مسکونی قرار داشتند حمله کردند. حزب الله این اظهارات را تکذیب کرد.

نیروهای دفاعی اسرائیل همچنین اعلام کردند که در پاسخ به پرتاب ۵ راکت از لبنان، حملات به لبنان ادامه خواهند داشت. آژیرها در مناطق مختلف اسرائیل به صدا درآمدند. به گفته سازمان ملل از دوشنبه گذشته تاکنون در لبنان بیش از ۷۲۰ نفر کشته ۲۱۱۰۰۰ نفر آواره شدند.

الهیات شعر

